



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**Saxonia || Et || Metropolis || Alberti Crantzii || Historici  
Doctiss. Sacrae || Theologiae & Iuris Canonici Doctoris ||  
celeberrimi, ac Ecclesiae Ham-||burgensis quondam  
Decani**

**Krantz, Albert**

**Coloniae, 1574**

Capvt XXXIII.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-11453**

inmò vniuersa Roma, se in eius occursum adornat. Lō-  
gum est narrare, qua sit exceptus honorificentia, & per  
Argenteam portam, vsque ad mediam rotam, antiquo  
Romanorū instituto deductus: ibiq; lectis publicè priui-  
legijs, tumultuantibus ad infinitū principibus, p ecclesi-  
arū spoliatione, ac per hoc beneficiorū suorū ablatione,  
quam regi pontifex pollicitus videretur, ingenti periculo  
& varia disceptatione, tota illa dies est consumpta:  
Exegit Papa iuramenta ab rege, quòd in apostolica ac  
catholica fidei obseruantia integer, in apostolica se-  
dis reuerentia promptus, in defensione ecclesiarum  
solicitus existeret: Sed rex iurare recusauit, dicens:  
Imperatorem, cui ab omnibus sacramenta deberen-  
tur, nemini obstringendum per iusiurandum. Ibi ar-  
matus regis exercitus iniecit manus in clericum. Sed ni-  
miùm hoc breuiter nostri transeunt. Operaprecium  
est, ex Italicis rem mutuari, vt seriem gestorum tene-  
amus.

## CAPVT XXXIII.

**E**Xceptus à summo pontifice rex ad gradus Petri,  
vbi pedes exosculatus est, leuatur ad oris oscu-  
lum. Ibi principes bis amplexati in conspectu infinita  
multitudinis, per Argenteam olim, nunc aneam bea-  
ti Petri portam transeunt in basilicam. In proximis pa-  
uimenti rotis, sedes bina constituta, Papæ ac regi, cir-  
cumsistentibus cardinalibus cum episcopis, ac regni nobi-  
libus, qui cum rege venissent. Pontifex abrenunciari  
poscit inuestituris. Rex ad colloquium secedens in  
proximam beati Gregorij memoriam, tribus horis  
differt responsum. Papa tadio affectus, per nuncios o-  
trauit responsum. Venerunt, non episcopi, non prala-  
ti, sed satellites: renunciârunt, non esse quæ posce-  
rentur



rentur indulgenda, cum sit in Euāgelio scriptum: Red-  
dite, quae sunt Caesaris, Caesari. Replicatum est de parte  
Pontificis multipliciter. Sed cum nihil ageretur, adu-  
sperserētque, res est in crastinum dilata. Non scri-  
bunt Italici, quod Galli & Teutones consona voce pre-  
dicant: Pontificem regi omniū regalium à prelatiſ re-  
stitutionem faciendam pollicitum esse: Quo impetrato,  
nihil esset opus inuestitura ab rege, quando pradia non  
tenerentur ab ecclesijs, de quibus per regem ecclesiasti-  
ci inuestirentur: & eo pacto regem abdicaturum inue-  
stituras in promissis fuisse. In proximum diem, quae fuit  
prima Quadragesima Dominica, cum taciti assiderent  
principes, pontifex loco mouens, altare sancti Petri ad  
rem diuinam petijt: Celebrata Missa, pontifex se in ca-  
thedra continens, quid rex faceret, dicerētve, expecta-  
bat: Cum accedens satelles, manus iniecit pontifici, &  
cardinalibus, & ex nobilitate Romana plurimis. Cateri  
cleri turba ad vnum spoliati omnes, nulla etiā veste-  
licta. Postero die populus Romanus armis correptis in ve-  
bem Leoninam (ea est Vaticanum) prouunt, Teuto-  
nicisq; per hospitia inuentis occisis, pugna in scalis san-  
cti Petri, ad quas regij milites conuenerant, est relicta.  
Exercituq; regio, qui ad Saxonū vrbis Leonina portam  
in pratis cosederat, vt oppressis suis subueniret, se parate,  
Romani in Urbem per pontem Hadriani se recipiunt.  
Per biduum verò quod sequutum est, Teutonici arma  
retētis, id vrbis Leoninae, quod à Saxonum porta ad be-  
silicam vinarijs hospitatorijsq; tabernis frequētatur,  
ad libitum discurrerunt. Sed quarto abindē die cum re-  
scīssent Romanos, structis in Vrbe aciebus, vt erump-  
rent se parare, ilicò rex, pōtifice, cardinalibus, caterisq;  
captiuus in castra per ductis, Vrbe excessit: Primis castro

rex, ad  
Eo exim  
obserua  
emittit  
nulli po  
tati sua  
prospici  
reprecit  
gis & pr  
placand  
re conse  
ille respo  
virū san  
Benē ex  
nem, qu  
dotum,  
caforum  
saluti su  
dit liber  
potest: r  
sperabit  
men suu  
uos in co  
los forti  
Illi verò  
lita sunt  
rex volu  
secratus  
de multi  
scribit:  
nus in su  
dit. Hoc



rex, ad Soractis montis radices ripam Tyberis infedit :  
 Eo exindè vadato amne rex, pontifice & cardinalibus  
 obseruatis, ad prædam & incendia, quò magis terreret,  
 emittit exercitum: Adeunt ex Teutonicis episcopis non-  
 nulli pontificem: Dolere se protestantes, tantam sancti-  
 tati suæ irrogatam iniuriam, quæ illis nolentibus ac non  
 prospicientibus accidisset: Veruntamen videri illis ope-  
 ræ precium, vt necessitati temporis seruiatur: motum re-  
 gis & principum, quibus obsisti non possit, qualitercunq;  
 placandum: dignetur, quod necessitas monstret, imple-  
 re consecrationem eius, vt omnia conquiescant. Quibus  
 ille respondit: Quid dicitis fratres? virū hunc iniquum,  
 virū sanguinū & dolosum, à nobis dicitis consecrandū?  
 Bene expiauit manus suas ad percipiendam benedictio-  
 nem, qui aras sacras perfudit cruore innocentum sacer-  
 dotum, & domum sanctificationis repleuit cadaueribus  
 caesorum. Absit à nobis verbum hoc. Cùm illi dicerent,  
 salutis suæ ac multorum consulendum captorū: respon-  
 dit libera voce: Occidat corpora, animas auferre non  
 potest: non timemus regem, vobis hoc dicimus, nec pro-  
 sperabitur in vita, nec gaudebit pace, neque videbit se-  
 men suum. Ea cùm renunciata essent regi, iussit capti-  
 uos in conspectu pontificis decollari: Ille hortabatur il-  
 los fortiter mori pro iustitia, certos de æterna salute.  
 Illi verò flexis in pontificem oculis, vitā orabant. Emol-  
 lita sunt viscera p̄j patris. Euocatis notarijs scripsit quæ  
 rex voluit: & introductus in Urbem, à pontifice est con-  
 secratus, & Imperator appellatus. Hæc verior narratio  
 de multis extracta: vbi quisq; quod affectus monstrat,  
 scribit: Italus in contumeliam Germani regis: Germa-  
 nus in suæ gentis defensionem, pallia quæ potest obten-  
 dit. Hoc certum, vix Germaniam tetigit Imperator,  
 cūm



cum euocato concilio omnes patres non priuilegium, sed  
prauilegium appellarunt, & iusto metu extortum, pul-  
lius esse momenti declararunt.

## CAPVT XXXIIII.

**R**euerfus in Germaniam Imperator, cum omnia  
ex sententia procurasse videretur in Vrbe, vene-  
runt qui spargerent in populo, quid post eius abitum ef-  
set innouatum in Vrbe, de reuocatione priuilegij, de ana-  
thematizatione in caput Imperatoris repetita, propter  
vim & iniuriam quam intulit pontifici & curiae. Qua occa-  
sione freti in regno nonnulli, conspirarunt in Imperato-  
rem, execrantes impietatem, quam ipse rex in suo patre  
vindicabat: immo quam ipse maiori scelere cumulabat.  
Pater erat contumax summo pontifici, Iste violentus in  
Christum Domini. Albertus Moguntinus archiepiscopus,  
eius in Imperatorem rebellionis caput habebatur: Saxo-  
num autem principes ad suam conspirationem facile per-  
traxit, quod iam assueti viderentur Imperatoribus im-  
pijs se Saxones obiectare: Nouem enim praelys aduersum  
patrem eius pugnaverunt: nec grauabantur in filij impi-  
etatis heredem & successorem arma corripere. Impera-  
tor autem praueiens archiepiscopum cepit, & diu ce-  
ptum tenuit. Expedito autem agmine, mouit in Saxo-  
niam, & necdum bene paratos, neque adunatos, vicissim  
aggressus, alium post alium afflixit: & magna strage ad  
prada peracta reduxit exercitum. Per qua tempora Lo-  
derus dux Saxoniae uxorem accepit Rixam filiam Hen-  
rici Crasi ex Ottone Bauaro genitam, quem Henricum,  
ut diximus, Phrisones in Norden oppresserunt. Henri-  
cus autem Imperator proximo anno duxit coniugem  
Mathildam filiam regis Anglorum, celebrans nuptia  
apud Moguntiam. Hoc loco commemorant annales nostri

ex Lu-  
dem, q  
Henric  
Henric  
Bauari  
gni, duc  
sublima  
cui vxo  
ricus pr  
vt dupl  
filia Ma  
tharium  
Quod i  
dunt ple  
uarie de  
nebat ac  
filius per  
& auian

**N**fi  
norem,  
Bauaria  
iugem a  
diam fer  
nulli, sed  
illius ger  
bunt Rib  
Mathild  
trimonij  
vxoꝝ. Et  
ligioni se